

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DES AFFAIRES SOCIALES

COMMISSIE VOOR DE SOCIALE ZAKEN

mardi

07-10-2003

Après-midi

dinsdag

07-10-2003

Namiddag

cdH	centre démocrate Humaniste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	Front National
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti socialiste
sp.a-spirit	Socialistische Partij Anders en Spirit
VLAAMS BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000	Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)
CRABV	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)	CRABV	Beknopt Verslag (op blauw papier)
PLEN	Séance plénière (couverture blanche)	PLEN	Plenum (witte kaft)
COM	Réunion de commission (couverture beige)	COM	Commissievergadering (beige kaft)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be	www.deKamer.be
e-mail : publications@laChambre.be	e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

Question de Mme Trees Pieters au ministre du Travail et des Pensions sur "l'accord conclu entre la précédente ministre de l'Emploi et du Travail et la Confédération de la construction concernant le travail au noir" (n° 224)

Orateurs: **Frank Vandenbroucke**, ministre du Travail et des Pensions, **Trees Pieters**

Questions jointes de 4
- Mme Trees Pieters à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions sur "les coordinateurs de sécurité sur les lieux de travail temporaires ou mobiles" (n° 83) 4
- Mme Trees Pieters à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions sur "les coordinateurs de sécurité sur les lieux de travail temporaires ou mobiles" (n° 276)

Orateurs: **Trees Pieters**, **Kathleen Van Brempt**

Question de Mme Nahima Lanjri au ministre du Travail et des Pensions sur "les résultats des reclassements externes de Renault et de la Sabena" (n° 272)

Orateurs: **Nahima Lanjri**, **Frank Vandenbroucke**, ministre du Travail et des Pensions

Interpellation et questions jointes de 9
- M. Guy D'haeseleer à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la loi contre le harcèlement au travail" (n° 28)

- Mme Trees Pieters au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 152)

- Mme Maggie De Block à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et du Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la mise en œuvre de la loi contre le harcèlement au travail" (n° 243)

- M. Pierre-Yves Jeholet au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 255)

Orateurs: **Guy D'haeseleer**, **Maggie De Block**, **Pierre-Yves Jeholet**, **Trees Pieters**, **Kathleen Van Brempt**

Motions 20

INHOUD

Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Werk en Pensioenen over "de overeenkomst tussen de gewezen minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Confederatie Bouw omtrent de controles op het zwartwerk" (nr. 224)

Sprekers: **Frank Vandenbroucke**, minister van Werk en Pensioenen, **Trees Pieters**

Samengevoegde vragen van 4
- mevrouw Trees Pieters aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de veiligheidscoördinatoren op tijdelijke en mobiele werkplaatsen" (nr. 83) 4
- mevrouw Trees Pieters aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de veiligheidscoördinatoren op tijdelijke en mobiele werkplaatsen" (nr. 276)

Sprekers: **Trees Pieters**, **Kathleen Van Brempt**

Vraag van mevrouw Nahima Lanjri aan de minister van Werk en Pensioenen over "de resultaten van het outplacement Renault en Sabena" (nr. 272)

Sprekers: **Nahima Lanjri**, **Frank Vandenbroucke**, minister van Werk en Pensioenen

Samengevoegde interpellatie en vragen van 9
- de heer Guy D'haeseleer tot de Staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de zogenaamde anti-pestwet" (nr. 28)

- mevrouw Trees Pieters aan de minister van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk" (nr. 152)

- mevrouw Maggie De Block aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de werking van de anti-mobbingwet" (nr. 243)

- de heer Pierre-Yves Jeholet aan de minister van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk" (nr. 255)

Sprekers: **Guy D'haeseleer**, **Maggie De Block**, **Pierre-Yves Jeholet**, **Trees Pieters**, **Kathleen Van Brempt**

Moties 20

COMMISSION DES AFFAIRES
SOCIALES

du

MARDI 07 OCTOBRE 2003

Après-midi

COMMISSIE VOOR DE SOCIALE
ZAKEN

van

DINSDAG 07 OKTOBER 2003

Namiddag

De vergadering wordt geopend om 14.03 uur door de heer Hans Bonte, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.03 heures par M. Hans Bonte, président.

De **voorzitter**: Ik wil vooraf mijn ambitie als voorzitter meedelen in termen van agenda en tijdsbepaling. Er bestaat terzake een Reglement. Ik zou het mooi vinden indien u zoveel mogelijk het tijdsbudget voor de vragen en interpellaties zou respecteren. Ik wil ook meegeven dat collega Greta D'hondt verhinderd is en zij heeft gevraagd haar vragen 31, 223 en 271 uit te stellen naar een latere datum.

01 Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Werk en Pensioenen over "de overeenkomst tussen de gewezen minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Confederatie Bouw omtrent de controles op het zwartwerk" (nr. 224)

01 Question de Mme Trees Pieters au ministre du Travail et des Pensions sur "l'accord conclu entre la précédente ministre de l'Emploi et du Travail et la Confédération de la construction concernant le travail au noir" (n° 224)

01.01 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mijnheer de voorzitter, ik wil mij vooraf verontschuldigen voor het feit dat ik gisteren niet in de Kamer aanwezig was bij een belangrijk debat. Ik vraag daar begrip voor, maar ik wil mij toch verontschuldigen. Ik zat in een zeer cruciale fase van voorbereidende besprekingen met werkgevers en werknemers en wilde die vergadering niet verlaten. Ik begrijp dat dit voor de Kamer zeer onheus overkomt. Wij zullen waarschijnlijk nog de gelegenheid hebben om over de werkgelegenheid en Ford Genk te discussiëren.

01.01 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Je souhaiterais tout d'abord m'excuser de ne pas avoir assisté au débat d'hier sur Ford Genk. Les discussions avec les patrons et les syndicats étaient entrées dans une phase cruciale et il m'était impossible de venir à la Chambre. Nous aurons encore assurément l'occasion de revenir ultérieurement sur ce dossier.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, uw excuses zijn geregistreerd. U hebt het woord voor uw vraagstelling, mevrouw Pieters.

01.02 **Trees Pieters** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, u hebt gevraagd om ons aan de tijd te houden. Ik zou toch willen doen opmerken dat wij onze energie zeer lang hebben moeten opsparen. Zes maanden om precies te zijn. In september en een gedeelte van oktober hebben wij niet de kans gekregen om hier enig zinvol werk te doen. Ik hoop dan ook dat u de volgende vragen niet met de chronometer zult bekijken.

Mijnheer de minister, u weet dat uw collega, mevrouw Onkelinx, gewezen minister van Werkgelegenheid, met de Confederatie van de Bouw eind 2000 een actieplan heeft opgemaakt tegen het zwartwerk in de bouwsector. Dit was een doelstelling die geformuleerd werd door zowel de Confederatie van de Bouw als de minister. Het actieplan onderzocht de diverse manieren waarop aan zwartwerk wordt gedaan in de bouwsector en zocht naar concrete oplossingen of denkspooren om

01.02 **Trees Pieters** (CD&V): Fin 2000, la Confédération de la construction a confectionné un plan de lutte contre le travail au noir par une réduction du coût du travail et un renforcement des contrôles. Le 29 octobre 2002, la ministre de l'Emploi de l'époque, Mme Onkelinx, avait conclu un accord avec la Confédération de la construction pour unir les forces contre le travail au noir. Dans ce contexte, la ministre avait décidé d'intensifier les contrôles. en

de aantrekkelijkheid van het zwartwerk weg te nemen. De Confederatie had een dubbele aanpak voorgesteld. Ten eerste, een verlaging van de arbeidskosten als noodzakelijk ontradend element in de strijd tegen het zwartwerk, maar dat zal nu niet aan bod komen vermits u daar volop mee bezig bent. Ten tweede, een verbetering van de controles als afweereffect op kandidaat-zwartwerkers.

Voormalig minister van Werkgelegenheid, mevrouw Onkelinx, heeft samen met de Confederatie op 29 oktober 2002 een overeenkomst ondertekend om de krachten te bundelen in de strijd tegen het zwartwerk in de bouwsector. Het aandeel van de minister bestond erin de controles te versterken, vooral op zaterdag. Deze samenwerkingsovereenkomst zou een jaar lopen en moest eind oktober 2003 worden afgerond. Het is misschien nog twee weken te vroeg om naar de resultaten van de controles op zaterdag te peilen. Ik wil hierop te gepasten tijde terugkomen. Ik had nu wel graag de resultaten van de kwantitatieve en kwalitatieve analyse gehoord die de Inspectie sociale wetten na zes maanden reeds zou moeten hebben uitgevoerd.

Ook werd in Antwerpen op 13 januari van dit jaar een specifieke overeenkomst gesloten. De Inspectie sociale wetten heeft zich toen ertoe verbonden maandelijks een werfcontrole uit te voeren.

Mijnheer de minister, kan ik die cijfers verkrijgen? Is die doelstelling ingevuld?

01.03 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mijnheer de voorzitter, laat ik zeggen dat ik blij ben om mevrouw Pieters weer te ontmoeten, zij het dan in een andere hoedanigheid wat mij betreft. Ik hoop dat onze gedachtewisselingen voort zullen lopen zoals in de vorige legislatuur.

Ik kan op haar vraag het volgende antwoorden. In oktober 2002 werd tussen mijn voorgangster, mevrouw Onkelinx, en de Confederatie van de Bouw inderdaad een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst heeft betrekking op de bestrijding van het zwartwerk in de bouwsector. In het kader van die overeenkomst wordt er door de Inspectie sociale wetten in de hele bouwsector 500 mandagen controles op zaterdag uitgevoerd, en dit over het hele land.

Tot op heden werd er ongeveer 313 mandagen gecontroleerd. Op 1.791 bouwerven, wat neerkomt op 1 werf op 3, werden activiteiten vastgesteld. In totaal werden er 2.673 personen gecontroleerd. Van de gecontroleerde personen waren er 900 particulieren - dit wil zeggen personen die met familie aan hun eigen woning werken -, 722 zelfstandige aannemers zonder personeel, 555 werkgevers met 928 werknemers, 6 uitzendkrachten en 27 leerlingen.

In hoofdzaak werden de volgende inbreuken opgespoord: geen of onjuiste DIMONA-aangifte of sociale documenten - 159 inbreuken -; illegaal verblijf en tewerkstelling van niet-onderdanen uit de Europese Economische Ruimte - 29 inbreuken -; andere vormen van zwartwerk zoals cumul met uitkeringen of niet-aangegeven prestaties in het kader van deeltijdse arbeid - 81 inbreuken -; in het kader van economisch sluiwerk, bijvoorbeeld mogelijk oneerlijke concurrentie van schijnzelfstandigen en bijberoepen - 55 inbreuken -; 369 inbreuken op het verbod op zaterdagarbeid ingesteld door de wet van 6 april 1960, twee inbreuken op uitzendarbeid.

Tot op heden werden er 507 processen-verbaal opgesteld en overgemaakt aan de betrokken arbeidsauditeurs. 226 inbreuken werden aan andere diensten gemeld. bijvoorbeeld aan de Economische

particulier le samedi.

Cet accord de coopération expirera à la fin du mois d'octobre. Après six mois, l'inspection sociale a procédé à une analyse quantitative et qualitative. Quels en sont les résultats ? Au mois de janvier de cette année, l'inspection sociale a annoncé qu'elle contrôlerait systématiquement un chantier par mois. Cet engagement a-t-il été tenu ?

01.03 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Dans le cadre de la convention conclue l'an dernier entre la Confédération nationale de la construction et la ministre Onkelinx, l'inspection sociale contrôlent 500 jours/homme le samedi, dans l'ensemble du secteur de la construction et sur tout le territoire. A ce jour, quelque 313 jours/homme ont fait l'objet de contrôles : des activités ont été constatées sur 1.791 chantiers de construction et 2.673 personnes ont été contrôlées. Parmi celles-ci, on dénombre 990 particuliers ou personnes travaillant avec leur famille à la construction de leur propre habitation, 722 entrepreneurs indépendants sans personnel et 555 employeurs avec du personnel.

Les infractions suivantes ont été constatées : déclaration Dimona inexistante ou inexacte (159), séjour illégal et recrutement de ressortissants hors Espace Economique Européen (29), autres formes de travail au noir (81), travail frauduleux (55), travail le samedi (369) et travail intérimaire (2). Au total, 507 procès-verbaux ont été transmis aux auditeurs du travail et 226 infractions ont été signalées à

Inspectie voor economisch sluiwerk, aan de RVA voor werkloosheidsinbreuken, en aan het RIZIV voor onterechte ziekte-uitkeringen. De controles op zaterdagarbeid zijn nog steeds bezig waardoor een kwalitatieve analyse nog niet kon worden uitgewerkt. Er is wel regelmatig formeel en informeel overleg met de leden van de Confederatie van de Bouw. Ik heb overigens de leden van de confederatie al ontmoet. De gesprekken lopen. Op 13 januari 2003 heeft mijn voorganger, mevrouw Laurette Onkelinx, in Antwerpen een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de Confederatie van de Bouw via de Confederatie voor industriële servicebedrijven en de drie vakbonden ACV, ABVV, ACLVB. Het doel van het akkoord is de oneerlijke concurrentie en de fraude in het Antwerpse industriegebied te bestrijden en wel vooral in de subsectoren industriële isolatie, stellingbouw, industriële schilderwerken, asbestverwijdering en dergelijke.

De controles van de Inspectie zijn vooral gericht op het opsporen en beteugelen van illegale tewerkstelling van meestal goedkope buitenlandse arbeidskrachten. Het blijkt immers dat tal van onderaannemers en uitleenbedrijven de Antwerpse markt overspoelen vanuit het buitenland. De Inspectie controleert de naleving van de dwingende Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden, de frauduleuze detacheringen, het sjoemelen met niet aangegeven prestaties en bezoldigingen, het niet toepassen van overloontoeslag, het cumuleren met sociale uitkeringen in België en in het buitenland. Tussen maart en augustus 2003 werden 6 grote werfcontroles uitgevoerd. Die resulteerden in 17 vastgestelde inbreuken: inbreuken inzake sociale documenten, overuren en minimumlonen en 1 schrapping van het registratienummer. Als gevolg van de werfcontroles werd ook een diepgaand onderzoek gestart bij 29 bedrijven waarvan 25% van Belgische en 75% van buitenlandse oorsprong was. Een grondige kwalitatieve analyse is gepland voor het voorjaar van 2004.

Mijn conclusie is dat dergelijke gerichte acties zeer efficiënt zijn en dat wij ze niet alleen moeten voortzetten maar ook versterken.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, ik dank u voor dit precieze antwoord. Collega Pieters, u heeft de kans voor een repliek.

01.04 Trees Pieters (CD&V): Net als de voorzitter, die de vraag niet gesteld heeft, dank ik de minister voor het precieze antwoord. Ik heb hierbij alle gegevens, op de kwalitatieve controle na. Daarvan heb ik genoteerd dat ze begin 2004 kan worden uitgevoerd. Mijnheer de minister, ik kan wel vlug schrijven, maar ik heb toch niet alles kunnen noteren.

01.05 Minister Frank Vandenbroucke: U krijgt mijn antwoord, mevrouw.

01.06 Trees Pieters (CD&V): Dat is in orde.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Trees Pieters aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de veiligheidscoördinatoren op tijdelijke en mobiele werkplaatsen" (nr. 83)

- mevrouw Trees Pieters aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de veiligheidscoördinatoren op tijdelijke en mobiele werkplaatsen" (nr. 276)

d'autres services. Des contrôles étant encore opérés le samedi, une analyse qualitative n'a pas pu être réalisée à ce jour. Une concertation informelle est toutefois régulièrement organisée avec la Confédération de la construction.

Le 13 janvier 2003, Mme Onkelinx a conclu un accord de collaboration avec la Confédération de la construction et les trois syndicats en vue de combattre la concurrence déloyale et la fraude dans la zone industrielle d'Anvers. Les contrôles sont principalement axés sur la répression du travail clandestin, essentiellement par les sous-traitants étrangers. Six contrôles de grande envergure ont été menés sur chantier entre les mois de mars et d'août 2003 et se sont traduits par 17 constats d'infraction et la radiation d'un numéro d'enregistrement. Une enquête approfondie a également débuté dans 29 entreprises.

Une analyse qualitative détaillée est prévue pour le printemps de 2004. Au vu de l'efficacité de telles actions, je conclus que nous les poursuivrons et les renforcerons.

01.04 Trees Pieters (CD&V): Je prends acte du fait que l'analyse qualitative est prévue pour le printemps 2004.

02 Questions jointes de

- Mme Trees Pieters à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions sur "les coordinateurs de sécurité sur les lieux de travail temporaires ou mobiles" (n° 83)

- Mme Trees Pieters à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions sur "les coordinateurs de sécurité sur les lieux de travail temporaires ou mobiles" (n° 276)

02.01 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijn twee vragen zijn eigenlijk gereduceerd tot één vraag omdat nr. 83 in tempore non suspecto werd gesteld aan mevrouw Tamsamani. Ik heb die ingetrokken en een nieuwe vraag ingediend, enigszins aangepast aan de evolutie van de tijd en aan de nieuwe staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het Werk. Vraag 83 mag dus eigenlijk geschrapt worden.

Mevrouw de staatssecretaris, de werking van de veiligheidscoördinatoren is gedurende de vorige legislatuur het onderwerp geweest van verscheidene vragen uit diverse fracties aan minister Onkelinx. De verplichting om veiligheidscoördinatoren aan te stellen is ontegensprekelijk een nuttig instrument om de risico's op de bouwplaatsen in te dijken. Mevrouw de minister vond dit echter niet voldoende en heeft nog een semi-boete opgelegd voor wie een ongeluk heeft op een bouwplaats. Dat is echter een ander probleem. Ik zou durven stellen dat de reglementering vandaag te dirigistisch, overdreven en onaangepast is. Deze onaangepastheid werd in de loop van de vorige legislatuur diverse keren aangeklaagd, door mij en door andere collega's uit de meerderheid, dit via mondelinge vragen. Ook de betrokken instanties hebben diverse keren de minister aangezocht om dit wetsontwerp te wijzigen.

De basisdoelstelling van de reglementering is het aantal ongevallen op de bouwplaats terug te dringen. Dit is correct. Elke betrokken partij bij het bouwproces moet hieraan zijn medewerking verlenen. Een veiligheidsadviseur is een adviseur van de persoon die hem aanstelt. Van bij het begin werd echter heel duidelijk gesteld dat het systeem van veiligheidscoördinatoren het gevolg is van de Europese reglementering. Wat België betreft, overschreed dit de Europese reglementering. Dit biedt geen enkele toegevoegde waarde op kleine werven waar de risico's miniem zijn. Op werven met gewone risico's ingevolge het uitvoeren van courante activiteiten beschikken de aannemers over hun eigen risicoanalyses en is het optreden van een veiligheidscoördinator niet opportuun. Overleg tussen alle betrokken partijen zal hier zorgen voor een vlotte en geplande uitvoering van de werken. De architect is hier de meest geschikte persoon om het overleg te organiseren.

Er werd in het verleden meermaals gewezen op de enorme papierberg die de veiligheidscoördinatie met zich meebrengt - dit in het kader van een regering die de papierberg met juist geteld 25% zou afbouwen. De meeste coördinatoren verliezen zich in details en/of elementen die niets met veiligheid te maken hebben. Eigenlijk had ik zo'n boek moeten meebrengen. Ik zal dat een volgende keer doen. Dan konden we nagaan wat de veiligheidscoördinatie inhield. Voor zover ik mij nog herinner zijn het dergelijke boeken die moeten worden ingevuld. De noodzaak dringt zich op om de documenten te vereenvoudigen, doorzichtiger te maken en vooral in relatie te stellen met de risicograad. Dit betekent: hoe geringer de risicograad, hoe eenvoudiger de formulieren. Bovendien moeten de documenten elementen bevatten die de veiligheidscoördinator in staat stellen hoge risico's en noodprocedures in te schatten.

02.01 Trees Pieters (CD&V):

L'obligation de nommer des coordinateurs de sécurité n'est pas sans utilité mais la réglementation y afférente est dirigiste et inadéquate. Cette inadaptation a déjà été dénoncée à plusieurs reprises. La valeur ajoutée du coordinateur de sécurité est en effet minimale sur les petits chantiers. De plus, la coordination de sécurité implique d'énormes tracasseries administratives, quel que soit le niveau de risque des chantiers concernés. En outre, les exigences en termes de compétence auxquelles devra satisfaire le coordinateur de sécurité sont bien trop élevées, en particulier pour les chantiers sous les 25.000 euros. Enfin, cette réglementation va faire augmenter le coût de la construction. A cet égard, une enquête montre que la plupart des maîtres d'oeuvre et des entrepreneurs ne voient pas l'utilité de cette fonction et que nombre de coordinateurs se rendent rarement sur les chantiers ou n'y mettent même jamais les pieds.

Quand le gouvernement procédera-t-il aux simplifications nécessaires?

Daarnaast zijn er nog een aantal bekwaamheidsvereisten van de veiligheidscoördinator. Die zijn te streng opgesteld en dienen te worden aangepast voor vooral kleine werken tot 25.000 euro.

Ten slotte kunnen wij niet anders dan nogmaals herhalen dat deze regeling geleid heeft tot hogere bouwkosten. Bij een particulier bouwheer loopt dit op tot 2.500 euro. Is het nodig om die 2.500 euro daaraan te spenderen voor een kleine woning? De resultaten zijn niet altijd zichtbaar. Bij een rondvraag aan bouwheren en aannemers zegt 66% van de bouwheren en 77% van de aannemers dat de aanstelling van de veiligheidscoördinator overbodig is. Verder toont deze enquête aan dat 43% van de coördinatoren met moeite één keer de werf betreden hebben. 36% hebben dat sporadisch gedaan en 20% ziet men nooit op een bouwwerf. Hieruit blijkt overduidelijk dat de regelgeving niet is aangepast en niet kan toegepast worden en dat de tijd gekomen is om een vereenvoudiging van het systeem van veiligheidscoördinatoren door te voeren.

Verder vernam ik ook graag uw mening over de noodzaak van het invoeren of gebruiken van veiligheidscoördinatoren bij kleine werken die door een gemeentebestuur worden uitgevoerd. Ook daar zijn er enorme klachten, enorm veel paperassen en enorme kosten. Mevrouw de staatssecretaris, hoe en wanneer zult u die belangrijke opdrachten uitvoeren?

02.02 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: Mijnheer de voorzitter, collega's, dit is een bijzonder prangend en een bijzonder belangrijk probleem. Ik dank de vraagsteller ook om dit hier aan de orde te stellen. Het zal niet de laatste keer zijn dat we dit samen bespreken.

Zoals u heeft gezegd is in het verleden aan mijn voorganger, mevrouw Onkelinx, over deze wetgeving al een aantal vragen gesteld. De vragen situeerden zich vooral rond de administratieve overlast, zoals u aanhaalt, en de meerkosten, meer in het bijzonder voor de particuliere gezinnen. Ik denk dat mevrouw Onkelinx in haar antwoord ook vaak heeft verwezen naar twee punten die bijzonder belangrijk zijn. Het gaat, ten eerste, over de omzetting van een Europese richtlijn - verwacht van mij niet dat ik dat niet correct zal blijven doen - en, ten tweede, het niet beschikbaar zijn van een aantal nuttige statistieken en evaluatiegegevens. Dat is met name de eerste stap die ik wil nemen om ervoor te zorgen dat we kunnen komen tot een goede evaluatie. Ik denk dat dit belangrijk is.

De wet is nu ongeveer een goede twee jaar oud en er bestaat bijzonder veel wrovel over. U hoeft echt dit boek niet mee te brengen, want ik kan er zelf een meebrengen. Dat helpt misschien. In plaats van op een aantal eigen ervaringen en ervaringen van anderen verder te gaan, zou ik heel graag een objectieve en goede evaluatie van de wetgeving krijgen. Daarom heb ik al een aantal vragen aan de administratie gesteld, met het verzoek er snel een antwoord op te krijgen. Ik wil samen met u die vragen overlopen. Misschien dat ik, als u daar tekortkomingen ziet, er nog een mouw aan kan passen.

Ten eerste, er is de evolutie van een aantal arbeidsongevallen in de bouwsector de laatste jaren. Wij moeten een zicht krijgen op het feit of de wetgeving nu al dan niet effectief is geweest en of wij meer of minder ongevallen hebben.

Zijn er meer of minder ongevallen, welke ongevallen en – vooral – wat zijn de redenen daarvan?

02.02 **Kathleen Van Brempt**, secrétaire d'Etat: Les questions posées précédemment concernaient surtout le surcroît de contraintes administratives et le surcoût engendrés par la coordination de la sécurité. Les réponses apportées par mon prédécesseur, Mme Onkelinx, portaient surtout sur la transposition de la directive européenne et l'absence de statistiques utiles empêchant provisoirement toute évaluation.

Entre-temps, la législation est en vigueur depuis deux ans et constitue manifestement une source de mécontentement. C'est pourquoi j'ai chargé mon administration d'examiner une série de questions. Comment le nombre d'accidents du travail dans le secteur de la construction a-t-il évolué et quelles sont les raisons de cette évolution? Combien de coordinateurs de sécurité ont-ils été désignés et leur désignation était-elle conforme à la réglementation? Quelle expérience les inspecteurs techniques et médicaux ont-ils acquise? Les coordinateurs s'acquittent-ils correctement de leur mission sur les petits, moyens et grands

Ten tweede, het aantal veiligheidscoördinatoren die in ons land actief zijn en de mate waarin op hen een beroep gedaan wordt.

Ten derde, de ervaring van de technische en medische inspectiediensten, wat betreft het functioneren van die veiligheidscoördinatoren en heel specifiek een opsplitsing wat betreft de grote, de middelgrote en de kleine bouwwerken.

Ten vierde, en dat is ook een expliciete vraag van u, mevrouw Pieters, de praktische ervaring bij bouwwerken waarvan de budgetgrens 25.000 euro overschrijdt. (...)

Ten vijfde, een vergelijking inzake veiligheid en gezondheidsvoorzieningen met de situatie van voor de wetgeving inzake de veiligheidscoördinatoren.

Ten zesde, de vraag en een uitspraak, in eerste instantie van de administratie, of het al dan niet zinvol is om een blijvend onderscheid te maken tussen grote, middelgrote en kleine bouwwerken en de vraag of het op een eenvoudiger en goedkopere wijze voor kleine bouwwerken kan worden georganiseerd.

Ten zevende, de vraag of het redelijk en, vanuit een bescherming van het oogpunt van de werknemers, aanvaardbaar geacht kan worden dat de verplichting zou worden afgeschaft om op een bouwcoördinator een beroep te doen bij private woningbouw, en eventueel de alternatieve regeling hiervoor.

U begrijpt, hoop ik, dat dit de basis moet zijn van een goede evaluatie en dat ik op basis hiervan absoluut bereid ben om de wetgeving te evalueren en daar waar nodig aan te passen, maar – ik hoop dat jullie mij daarin steunen – met maar één echt doel voor ogen: welke coördinatie is nuttig en efficiënt om ervoor te zorgen dat onze bouwplaatsen veiliger worden voor de mensen die daar werken? Dat was namelijk het uitgangspunt, zowel van de Europese reglementering als van de wet.

Als die niet efficiënt blijkt te zijn, moeten wij die aanpassen, zeker als het gaat om onnodige extra kosten of onnodige administratieve vereisten. Ik wil echter absoluut niet uit het oog verliezen wat de doelstelling was van die wet – meer veiligheid op de werkvloer – voor een sector die, wat dat betreft, al heel precair is.

02.03 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de staatssecretaris, ik dank u voor uw antwoord. U hebt dus duidelijk begrepen dat ik het feit van de inschakeling van een veiligheidscoördinator ter voorkoming van de arbeidsongevallen absoluut niet in twijfel trek. Ik heb heel duidelijk gesteld in welke gevallen dit overdreven is en in welke gevallen dit vereenvoudigd moet worden. Ik wil er ook nog aan toevoegen dat de boete van 300 euro die afgewenteld is naar het inschakelen van deskundigen nog een afgeleide was daarvan, omdat de wet – dacht de minister – niet voldeed. Die wet kan echter niet voldoen omdat hij teveel rompslomp bevat.

Ik vind het interessant dat u het probleem onderkent en inspanningen doet om een aantal elementen die u genoemd hebt te onderzoeken. Ik raad u in eerste instantie aan om de Europese richtlijn te herlezen. Het zal niet moeilijk zijn voor u om dit te doen. U zult dan wel constateren dat wij in dezen veel strenger zijn opgetreden dan in die Europese richtlijn vermeld staat en dat wij daar sowieso. onder andere kleine

chantiers? Quelle expérience pratique a-t-elle été acquise en ce qui concerne les chantiers de moins de 25.000 euros? Comment la sécurité sur les chantiers a-t-elle évolué avant et après la législation relative aux coordinateurs de sécurité? Est-il pertinent d'établir une distinction entre les grands, moyens et petits chantiers? Les travailleurs peuvent-ils être protégés plus efficacement et à un coût moindre sur des chantiers moins importants? Peut-on envisager d'exempter la construction de logements privés de l'obligation de recourir à un coordinateur de sécurité?

Les réponses à ces questions serviront de base à une évaluation de la législation et, le cas échéant, à une initiative législative. Peu importe que les travaux soient effectués pour le compte d'une administration communale ou d'un particulier. L'examen de ces questions, ainsi que l'évaluation, prendront évidemment encore quelque temps.

02.03 Trees Pieters (CD&V): Je ne mets pas en doute l'intérêt que peut présenter la désignation d'un coordinateur de sécurité mais cette obligation me semble quelque peu excessive pour certains chantiers.

En relisant la directive européenne, la secrétaire d'Etat verrait que la Belgique est allée beaucoup plus loin.

Je me réjouis de la volonté affichée par la secrétaire d'Etat de s'attaquer au problème mais le temps presse.

werken aan gemeenten, kunnen in schrappen.

Ik heb u een aantal kleine statistieken gegeven naar aanleiding van een kleine, beperkte enquête. Ik geef toe dat dat onvoldoende is. Andere vragen zullen dus wel terecht zijn. Ik zou echter niet graag twee, drie jaar opgezadeld zitten met een onderzoek naar het nut en de verbetering van de veiligheidscoördinatoren. Ik denk dat terzake snel moet worden gehandeld om aan het probleem te remediëren en om de sector te revitaliseren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van mevrouw Nahima Lanjri aan de minister van Werk en Pensioenen over "de resultaten van het outplacement Renault en Sabena" (nr. 272)

03 Question de Mme Nahima Lanjri au ministre du Travail et des Pensions sur "les résultats des reclassements externes de Renault et de la Sabena" (n° 272)

De **voorzitter**: Dit is de eerste vraag van een nieuw lid in de commissie, mevrouw Lanjri.

03.01 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de voorzitter, dit is inderdaad mijn eerste vraag. De commissie is natuurlijk ook nog niet vaak samengekomen.

Mijnheer de minister, ik zou aan u de vraag willen richten, omdat u ook bevoegd bent voor de werkgelegenheid. Na de collectieve ontslagen bij Sabena en Renault werd telkens gezocht naar een middel om mensen weer aan het werk te helpen. Dat werd gedaan via outplacement. Zowel bij Sabena als bij Renault heeft men een tewerkstellingscel opgericht om op die manier mensen intensief, individueel en ook collectief te begeleiden bij de zoektocht naar werk.

Mijnheer de minister, dit initiatief is wellicht voor herhaling vatbaar voor de werknemers van Ford Genk. Toch denk ik dat het belangrijk is om, vooraleer nieuwe initiatieven worden genomen, na te gaan wat de resultaten waren van de vorige outplacements voor Sabena en Renault.

Hoeveel werknemers van Renault en Sabena hebben zich in de tewerkstellingscel ingeschreven, niet voor een gewone infosessie, maar voor begeleiding? Hoeveel werknemers vonden een nieuwe job dankzij die bemiddeling? Hoeveel van die mensen zijn er nu nog aan het werk? Zijn er grote verschillen merkbaar in de werkgelegenheidsevolutie in die regio? Is het mogelijk om de expertise die toen is opgebouwd, opnieuw in te zetten om zoveel mogelijk mensen van Ford Genk te helpen? Kunt en wilt u als minister, wellicht samen met uw Vlaamse collega, minister Landuyt, een initiatief nemen om de werknemers van Ford Genk opnieuw perspectieven te geven en een kans op een nieuwe tewerkstelling?

03.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw Lanjri, ik wil u op mijn beurt welkom heten in deze commissie. Ik ben ook nieuw in deze functie. We starten dus op dezelfde voet.

Ik denk dat algemeen erkend is dat de tewerkstellingscel bij Renault in Vilvoorde veel succes heeft gehad. Zeer veel arbeiders hebben inderdaad werk gevonden, mede dankzij een goede begeleiding en de inspanning van het bedrijf in kwestie. Er was ook een grote inspanning van de Vlaamse overheid. Ik ben in mijn functie echter niet in staat om u hierover officiële gegevens te geven, omdat de federale overheid daarbij eigenlijk niet betrokken was. Dat werd op Vlaams niveau aangepakt. De federale regering is wel tussengekomen wat het dossier-

03.01 Nahima Lanjri (CD&V): Après les licenciements collectifs à la Sabena et chez Renault, des cellules d'emploi ont été créées pour aider au reclassement des travailleurs licenciés. Une telle cellule ne pourrait-elle pas aussi être mise en place pour Ford Genk?

Combien d'anciens travailleurs de la Sabena et de Renault se sont-ils inscrits à l'époque à la cellule d'emploi? Combien ont retrouvé un emploi? Ne pourrait-on pas à nouveau faire appel aux consultants attachés à la cellule Renault et à leur expertise?

03.02 Frank Vandenbroucke , ministre: Je ne puis rien vous dire de plus sur la cellule Renault, le gouvernement fédéral n'ayant en rien été associé à cette initiative.

La cellule d'emploi de la Sabena a comptabilisé 2.479 inscriptions; 1.866 personnes (soit 75%) ont aujourd'hui retrouvé du travail et 5% suivent une formation de longue durée. Selon les chiffres du VDAB.

Sabena betreft in de financiering van de tewerkstellingscel. Daarover kan ik u wel cijfers geven. Bij deze tewerkstellingscel hebben zich 2.479 werknemers ingeschreven. Van het aantal ingeschrevenen zijn er momenteel 1.866 aan het werk. Dat is 75%. Nog eens 5% van het aantal ingeschrevenen volgt momenteel een langdurige opleiding of bereidt zich voor op een zelfstandige activiteit. Volgens recente VDAB-cijfers zijn nog 823 gewezen Sabena-werknemers ingeschreven werkloos waarvan 545 intussen reeds hebben gewerkt. Het drama van Sabena is dus reeds gedeeltelijk opgeslorpt. Elke ex-Sabena-werkloze is er natuurlijk één teveel. Wij mogen ook niet vergeten welk trauma dat is geweest, ook voor de mensen die wel werk vonden. De tewerkstellingscel was al bij al een zeer goed initiatief.

Of zo'n cel wordt opgericht bij Ford Genk en op welke wijze dat gebeurt, is opnieuw in eerste instantie een bevoegdheid van mijn Vlaamse collega Renaat Landuyt. Maar ik meen dat de federale overheid ook wel moet nadenken over de rol die zij te spelen heeft bij herstructureringen. Ik heb reeds met collega Landuyt contact genomen. Wij hebben principieel afgesproken dat wij samen gaan kijken hoe wij elk vanuit onze eigen bevoegdheden optimaal kunnen werken om de mensen te ondersteunen.

Wat u zegt, is een hele goede tip. Ik denk dat wij nu inderdaad snel moeten proberen, uit wat wij weten uit de kwesties-Sabena en -Renault Vilvoorde, conclusies te trekken over de manier waarop men dat aanpakt. Ik kan u zeggen dat wij straks om 15 uur opnieuw vergaderen met de werkgevers en werknemers in het kader van de werkgelegenheidsconferentie. Wij zullen het vanmiddag onder meer even hebben over de aanpak van herstructureringsdossiers. Ik kan daar nu niet veel over zeggen, want ik zit daar vooral in een faciliterende rol. Het is niet aan mij daar te dicteren wat er moet gebeuren. Ik zou wel graag zien dat wij een actieve en creatieve aanpak van herstructureringen kunnen krijgen in ons land, waarbij met name gezocht wordt naar mogelijkheden om de mensen nieuwe perspectieven te geven in hun leven en waarbij niet zomaar wordt geredeneerd in termen van sociale afvloeiingen. Afvloeiingen moeten sociaal zijn, maar men moet er vooral voor zorgen dat mensen naar een nieuwe toekomst kunnen uitkijken. Ik meen dat dit een algemeen thema is, dat wij ook in het kader van de werkgelegenheidsconferentie nuttig kunnen bespreken.

Het is vandaag te vroeg om een concreet initiatief te zien nemen rond Ford Genk, omdat men daar in een fase van onderhandelingen zit waarin de directie eerst eigenlijk nog moet uitklaren wat de toekomst brengt. Het overleg verloopt in etappes. Zodra men echter concreet begint aan een afvloeiingsplan, denk ik dat een toegespitste begeleiding om mensen nieuwe kansen te geven, raadzaam is.

03.03 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik kan kort repliceren.

Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat er, zoals blijkt uit het antwoord, geregeld overleg is met de Vlaamse minister die bevoegd is en met alle betrokken partners via de werkgelegenheidsconferentie en dat u zeker niet uitsluit, dat u het zelfs aanraadt, hetzelfde te doen voor Ford Genk, op het gepaste moment.

De **voorzitter**: Ik denk dat wij het in de nabije toekomst in onze commissie zeker nog zullen hebben over Ford Genk. Vroeg of laat zullen wij, hoop ik, te maken krijgen met een initiatief rond herstructureringen waarbij de regel wordt vastgelegd dat men naar hertewerkstelling moet kijken van bij de aanvang van de herstructurering. Dat komt zeker nog aan bod in onze commissie.

823 anciens travailleurs de la Sabena sont toujours inscrits comme demandeurs d'emploi, même s'il faut préciser que 545 d'entre eux ont entre-temps eu un autre emploi.

La création d'une cellule de reclassement pour Ford Genk relève de la compétence du ministre flamand de l'Emploi. Il y a évidemment lieu de valoriser au maximum l'expertise acquise dans le cadre des dossiers Renault et Sabena.

J'ai déjà pris contact avec le ministre flamand M. Landuyt pour examiner avec lui la manière d'aider les travailleurs licenciés. L'approche des restructurations sera également examinée cet après-midi à la Conférence sur l'emploi.

Il est encore trop tôt pour prendre des décisions dans le dossier de Ford Genk. Il faut d'abord attendre les décisions concrètes de la direction.

03.03 Nahima Lanjri (CD&V): Je me réjouis d'apprendre que le ministre s'est déjà concerté avec son collègue du gouvernement flamand.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Samengevoegde interpellatie en vragen van**

- de heer Guy D'haeseleer tot de Staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de zogenaamde anti-pestwet" (nr. 28)
- mevrouw Trees Pieters aan de minister van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk" (nr. 152)
- mevrouw Maggie De Block aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de werking van de anti-mobbingwet" (nr. 243)
- de heer Pierre-Yves Jeholet aan de minster van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst sexueel gedrag op het werk" (nr. 255)

04 **Interpellation et questions jointes de**

- M. Guy D'haeseleer à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la loi contre le harcèlement au travail" (n° 28)
- Mme Trees Pieters au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 152)
- Mme Maggie De Block à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et du Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la mise en œuvre de la loi contre le harcèlement au travail" (n° 243)
- M. Pierre-Yves Jeholet au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 255)

04.01 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, iets meer dan een jaar geleden stond de bespreking van de wet van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen geweldpesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk op de agenda van de Kamercommissie. Op dat ogenblik waren alle partijen in het Parlement het erover eens dat de problematiek onze bijzondere aandacht verdiende. Een aantal concrete maatregelen drongen zich volgens alle partijen dan ook op.

Over de manier waarop de zaak moest worden aangepakt, waren we het helemaal niet eens. Het was niet alleen een kwestie van oppositie tegen meerderheid. Ik herinner me nog goed dat bijvoorbeeld ook de VLD-fractie ernstige bezwaren formuleerde tegen de praktische uitwerking van de oorspronkelijke doelstelling.

Nu blijkt inderdaad uit een onderzoek van Prevemed, een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, dat een aantal fundamentele opmerkingen en bezwaren, die door ons werden geuit bij de bespreking van de wet, jammer genoeg blijken te stroken met de werkelijkheid. U kan opwerpen dat het hier gaat om een tamelijk beperkt onderzoek. De resultaten lopen echter grotendeels gelijk met de bevindingen van een andere, externe dienst, namelijk de vzw Gedilo uit Limburg.

Zo zou onder meer blijken dat de wetgeving, die een edele doelstelling heeft, in twee derden van de gevallen zou worden misbruikt. Ze zou worden misbruikt door mensen die vrezen voor ontslag in het kader van een herstructurering. Ze zou ook worden misbruikt door mensen die gefrustreerd zijn of die gewoon een probleem op de werkvloer willen signaleren. Ook ruiken sommige klachten naar wraak of zijn ze politiek getint.

Mevrouw de staatssecretaris, ik denk dat het onderzoek, indien het representatief zou zijn voor de hele arbeidsmarkt, en de manier waarop met de wet wordt omgesprongen inderdaad aantoonde dat de wet haar doel volledig voorbijschiet. Dat is des te meer zo daar de échte

04.01 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Une étude de Prevemed révèle que l'on fait un usage abusif de la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail. Pas moins de deux tiers des accusations seraient fausses et le groupe-cible, à savoir les véritables victimes - 14 pour cent des personnes questionnées disent avoir déjà été harcelées - n'est pas atteint.

Ce signal mènera-t-il à une évaluation de la loi dès à présent et non dans un an comme prévu? La loi sera-t-elle adaptée? L'exposé des motifs précise que la victime peut se tromper. Mais que signifie se tromper réellement et se tromper sciemment?

J'ai également des doutes à propos de la procédure de désignation de la personne de confiance. Dans de nombreux cas, on ne parvient pas à un consensus sur cette désignation au sein d'une entreprise et, en conséquence, il faut faire appel à un service externe. Une telle pratique a-t-elle effectivement un sens pour une société de moins de cinquante collaborateurs?

Le rôle de la personne de confiance

slachtoffers van geweld en pesterijen blijkbaar onvoldoende worden bereikt. Bepaalde formele procedures, zoals bijvoorbeeld de indiening van een schriftelijke klacht, zijn bovendien eerder een drempel dan een instrument om bepaalde zaken aan te klagen.

Slachtoffers zijn er genoeg. Zo blijkt ook uit hetzelfde onderzoek. Liefst 15% van de ongeveer duizend ondervraagden zegt zelf het slachtoffer te zijn van pesterijen. Nochtans worden er maar tien klachten ontvangen door de externe dienst. Er schorst dus duidelijk iets met de wet. De doelgroep wordt volgens het onderzoek duidelijk niet bereikt.

Mevrouw de staatssecretaris, ik denk dat het signaal dat de externe preventiedienst geeft ernstig genoeg is om onmiddellijk werk te maken van een tussentijdse evaluatie, in plaats van nog een jaar te wachten met een evaluatierapport, zoals de wet het voorziet. Men moet zich meer de vraag durven stellen of men niet té ver is gegaan met de bescherming van slachtoffers en getuigen. De bescherming wordt blijkbaar door arbeiders aangegrepen om klachten in te dienen. Men kan stellen dat de werknemer zich moet onthouden van elk wederrechtelijk gebruik van de klachtenprocedure. Bij de bespreking van de wet is dat ook duidelijk gebleken. Het werd ook bevestigd door de toenmalige minister. Maar er staat ook letterlijk in de memorie van toelichting van de wet dat de werknemer het recht heeft zich te vergissen ongeacht het resultaat van de procedure die op basis van de klacht werd gevoerd. Het spreekt dus voor zich dat de scheidingslijn tussen zich vergissen en te kwader trouw handelen heel moeilijk te trekken is.

Een ander, teer punt dat ook bij de bespreking van de wet werd aangehaald, is de vooropgestelde procedure met betrekking tot de aanduiding van de vertrouwenspersonen en van de preventieadviseurs. Volgens het onderzoek van Prevemed verloopt de aanstelling verre van rimpelloos. Men bereikt immers dikwijls geen eensgezindheid over de aanstelling van deze personen in de verschillende comités. Iedereen schuift blijkbaar zijn eigen kandidaat naar voor. Zo geraakt men in een patstelling en worden de bedrijven verplicht een beroep te doen op derde personen. Zij zijn dikwijls niet vertrouwd met het bedrijf, waardoor de aansprekdrempel nog wordt verhoogd.

Ook de aanstellingsprocedures moeten dus zeker en vast onder de loep worden genomen en fundamenteel bijgestuurd. Men kan zich bijvoorbeeld de vraag stellen of het zinvol is om een bedrijf met minder dan vijftig werknemers te verplichten een preventieadviseur aan te stellen die lid is van een externe dienst. Men kan zich de vraag stellen wat daarvan de efficiëntie is.

Het was de bedoeling van de wetgever om zoveel mogelijk via verzoeningspogingen de klachten intern en in der minne te regelen. Desalniettemin blijkt ook dat er meestal onmiddellijk een officiële klacht wordt ingediend. Daardoor wordt het uiteraard erg moeilijk om intern tot een oplossing te komen. De administratieve molen wordt onmiddellijk in gang gezet.

Zo kan men verder ook nog essentiële vragen stellen bij de omkering van de bewijslast en het effect van de maatregel op het misbruik.

Zou het inderdaad niet beter zijn om te doen zoals wordt gesuggereerd. Zou het niet beter zijn om de rol van de interne vertrouwenspersoon te versterken? Dit kan ook zeer nuttig zijn om de stroom van klachten in te perken en een strengere selectie mogelijk te maken tussen de misbruiken en de gerechtvaardigde klachten.

interne doit être renforcé. Aujourd'hui, des plaintes officielles sont souvent déposées alors qu'aucune tentative n'a été faite pour régler les problèmes à l'amiable.

Est-il exact que les inspecteurs se consacrent aujourd'hui surtout à l'examen des plaintes pour harcèlement et n'ont plus guère de temps pour d'autres problèmes?

La secrétaire d'Etat examinera-t-elle l'application de la loi? Des projets en vue de lutter contre les abus et adapter la loi à court terme sont-ils en préparation?

Klopt hetgeen in de pers wordt gesteld? Klopt het dat de helft van de inspecteurs voor toezicht op het beleid momenteel bezig zijn met klachten over pesten waardoor andere welzijnsproblemen in de schaduw komen te staan? Ik denk dat dit zeker niet de bedoeling was van de wet. Men mag immers niet vergeten dat het aantal werknemers dat betrokken is in deze problematiek eerder gering is ten opzichte van het aantal werknemers dat betrokken is in de andere preventiedisciplines. Ik zou zeggen gelukkig maar.

Er dient dus over gewaakt te worden dat ook op de andere terreinen het toezicht niet wordt verwaarloosd. Het is uiteraard een praktisch en intern probleem van het ministerie, maar het mag zeker niet uit het oog verloren worden.

Mevrouw de staatssecretaris, tot daar een aantal fundamentele opmerkingen over de zogenaamde anti-pestwet, gekoppeld aan de eerste toch wel onrustwekkende berichten van op het terrein. Ze zijn onrustwekkend als blijkt dat ze waar zijn. Ze bevestigen het probleem en maken een fundamentele bijsturing noodzakelijk.

Mevrouw de staatssecretaris, ik had dan ook graag van u gehoord of u bereid bent om onmiddellijk een tussentijds onderzoek te bevelen naar de implementatie van de wet in de bedrijven. Ik denk dat de problematiek inderdaad te belangrijk is om nog langer te talmen. Er moet vlot kunnen worden ingegrepen.

Ten tweede zou ik ook graag vernemen welke initiatieven u zal nemen om de misbruiken in de toekomst uit te schakelen. Bent u inderdaad bereid om de wet op korte termijn aan te passen zodat de procedures eenvoudiger worden en de klemtoon komt te liggen op interne bemiddeling en verzoening zodat de in de wet voorziene administratieve en gerechtelijke procedures kunnen worden aangesproken voor de echte slachtoffers van pesterijen? Uit onderzoek blijkt dat zij op dit moment niet bereikt worden.

04.02 Maggie De Block (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, ik heb mij aangesloten bij deze interpellatie met een vraag. In maart 2002 heb ik in deze commissie, namens mijn partij, het woord genomen tijdens de bespreking met uw voorgangster. Wij hebben daarover met haar een zeer innig contact gehad. Ik heb ook het woord genomen tijdens de plenaire vergadering.

De twee volgende essentiële kritieken heb ik toen geuit.

Ten eerste was er het nogal merkwaardige feit dat de bewijslast omgekeerd werd. Het gaat hier om een zaak waarbij dikwijls subjectieve gevoelens meespelen. Ik denk dan aan gevoelens zoals: wanneer voelt iemand zich gepest, wanneer voelt iemand zich benadeeld door zijn collega of werkgever.

Ten tweede werden heel wat mensen in bescherming genomen louter op aanduiding van degene die zich gepest voelde. Wij hadden bij de bespreking duidelijk gesteld dat wij akkoord waren met die in beschermingneming als het louter en alleen om het pesten ging, maar niet als ze ook betrekking zou hebben op andere zaken op de werkvloer en zeker niet om opmerkingen die gegeven werden aan een werknemer in het kader van een evaluatie. Het is immers niet denkbeeldig om bij een negatieve evaluatie te zeggen dat men door die persoon gepest wordt. Dat kan dan ook ingeroepen worden.

Wij wilden dus gewoon waarschuwen voor de misbruiken. De misbruiken konden worden voorzien. Ze waren echt niet denkbeeldig.

04.02 Maggie De Block (VLD):

La loi contre le harcèlement moral doit servir exclusivement à réprimer le harcèlement et non pas à contester une évaluation professionnelle, comme c'est souvent le cas actuellement. L'étude de Prevemed confirme les critiques que j'avais formulées lors de l'examen du texte au Parlement à l'encontre de l'ancien ministre de l'Emploi et du Travail.

L'article 10 de la loi prévoit une évaluation dans les deux ans. Je pense qu'il serait préférable de procéder à cette évaluation plus rapidement, c'est-à-dire après un an au plus tard, car nous avons déjà connaissance de certains indices d'abus. Cette évaluation de la loi ne doit pas être nécessairement de nature législative. En revanche, elle devra à mon sens adresser un feed-back salutaire aux personnes qui se

Nu blijkt uit het onderzoek van Prevemed inderdaad dat het aantal klachten toch de pan uitrijst. De mensen op de werkvloer kunnen nog met weinig andere zaken bezig zijn. We weten allemaal dat hun rol niet beperkt is tot die materie. Er schort dus inderdaad toch het één en ander aan die wet

Ik denk, mevrouw de minister, dat dit uw tweede erfenis is. Er zullen nogal wat lijken uit de kast vallen, want u hebt van uw voorgangster toch wel een aardig departement geërfd wat dat betreft.

In artikel 10 van de anti-mobbingwet werd in een evaluatie voorzien binnen een bepaalde termijn. Die termijn is nog niet om. Ik zou willen benadrukken dat er wat mij betreft best een tussentijdse evaluatie zou plaatsvinden na een jaar, waarna de nodige feedback kan worden gegeven als signaal naar de mensen op de werkvloer. Ik denk dat er een en ander is fout gegaan op het vlak van de communicatie.

Een ander punt dat toen door mij werd aangehaald, is de vraag of het niet zou leiden tot grotere financiële kosten voor de werkgevers. Uw voorgangster heeft daarop toen geantwoord dat er geen extra kosten zouden zijn voor de ondernemingen, want er was afgesproken dat de forfaitaire vergoedingen die aan de sociale fondsen moeten worden betaald om het welzijn van de werknemers te financieren, niet mogen worden verhoogd ingevolge het uitbreiden van het takenpakket van de preventie-adviseurs naar aanleiding van de anti-mobbingwet. Ik zou hiervan een evaluatie willen krijgen, mevrouw de minister, want ik heb hierover ernstige twijfels.

Ik heb de volgende vragen. Bent u bereid de voorziene evaluatie van de anti-mobbingwet versneld te laten gebeuren, nu het onderzoek heeft aangetoond dat de wet in vele gevallen haar doel voorbijschiet en tot mogelijke misbruiken kan leiden? Zal u snel een gevolg geven aan de gesignaleerde problemen en desgevallend een wijziging van de bestaande wet voorstellen? Welke maatregelen op korte termijn kan u reeds nemen om de werknemers beter te informeren over het doel en het nut van de anti-mobbingwet, teneinde de exponentiële klachtenstroom in te perken? Is de staatssecretaris ervoor gewonnen gevolg te geven aan de aanbevelingen van Prevemed om de rol van de vertrouwenspersonen te versterken? Werde de afspraak nageleefd dat de forfaitaire vergoedingen die aan de sociale fondsen moeten worden betaald om het welzijn van de werknemers te financieren, niet mogen worden verhoogd?

04.03 Pierre-Yves Jeholet (MR): Monsieur le président, madame la secrétaire d'Etat, le 1er juillet 2002 est entrée en vigueur la loi du 11 juin 2002 relative à la protection contre la violence ou le harcèlement moral ou sexuel au travail.

Je ne remets pas en cause le principe de cette loi et la nécessité de protéger les travailleurs contre le harcèlement moral ou sexuel. Cependant, l'application de cette loi pose aujourd'hui, me semble-t-il, certains problèmes. En effet, la majorité des plaintes ne sont pas fondées et sont, très souvent, sans rapport avec le harcèlement.

Je ne vais pas revenir pas sur l'étude réalisée par Prevemed qui a mis en évidence différents facteurs indiquant que l'on s'égare de l'objectif de la loi. Par ailleurs, sur le terrain, nombreuses sont les personnes dénonçant de tels agissements, que ce soit dans les entreprises, que ce soit dans les différents services publics dont des communes où beaucoup de bourgmestres font l'objet de certaines plaintes.

trouvent sur le lieu de travail. L'ancien ministre de l'Emploi n'a pas non plus fourni d'éclaircissements sur les coûts supplémentaires pour les entreprises. Je demande que ces coûts soient également évalués.

La secrétaire d'Etat est-elle disposée à accélérer l'évaluation de la loi contre le harcèlement, à donner rapidement suite aux problèmes signalés et à proposer le cas échéant une modification de la loi? Que compte-t-elle faire dans un proche avenir pour mieux informer les travailleurs et endiguer ainsi le flot de réclamations? Se propose-t-elle de consolider le rôle de la personne de confiance comme le demandent les auteurs de l'étude menée par Prevemed? Veillera-t-elle au respect de l'accord visant à ne pas majorer les indemnités forfaitaires qui doivent financer le bien-être des travailleurs?

04.03 Pierre-Yves Jeholet (MR): De toepassing van de wet van 11 juni 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag, die op 1 juli 2002 in werking trad, brengt een aantal problemen mee.

Heel wat klachten zijn immers niet gegrond, hebben niets te maken met pesterijen of ongewenst seksueel gedrag en worden ingediend door mensen met kwade bedoelingen, uit onvrede met hun werk of met de bedoeling zichzelf tegen ontslag te beschermen. De klachtenbehandeling zorgt voor heel

Les frustrations liées aux conflits sociaux, à une promotion manquée, à des inimitiés, à une mauvaise relation avec les supérieurs hiérarchiques, s'expriment trop souvent aujourd'hui par le biais d'une plainte concernant le harcèlement au travail.

Le harcèlement est un abus et ne doit pas être confondu avec les décisions légitimes concernant l'organisation du travail telles que les mutations ou les changements de poste, lorsqu'ils sont conformes au contrat de travail.

Il y a aussi des personnes de mauvaise volonté qui se sentent harcelées dès qu'on les houspille en essayant de les stimuler pour le travail.

Certains salariés, insatisfaits de leur travail, se servent du concept de harcèlement moral pour régler des comptes avec leur hiérarchie. D'autres ont une hypersensibilité qui confine au sentiment de persécution. Dans d'autres cas, certaines personnes vont jusqu'à introduire une plainte pour se protéger contre un licenciement.

En outre, le traitement de toutes ces plaintes crée une charge administrative importante et accapare les conseils en prévention, au risque de paralyser les services de prévention.

Néanmoins, ces allégations de harcèlement moral que l'on voit apparaître aujourd'hui peuvent être qualifiées de "douteuses" et ne doivent pas faire oublier les vraies victimes du harcèlement moral ou sexuel.

Le harcèlement moral est une souffrance qui s'inscrit parmi d'autres souffrances au travail. Il importe de bien les différencier. Si on parle à tort et à travers de harcèlement moral, on risque fort de diluer les vraies questions.

Monsieur le ministre, je vous pose donc les questions suivantes:

1. Compte tenu de tous ces différents éléments et sans négliger le fait qu'une évaluation de cette loi a été prévue dans les deux ans de son entrée en vigueur et que nous sommes donc à mi-parcours, ne pensez-vous pas que l'évaluation de cette loi pourrait être réalisée anticipativement?
2. Avez-vous déjà une idée du nombre de plaintes qui ont été introduites auprès des services de prévention? Quelles sont les suites qui y ont été réservées?
3. La conciliation auprès des services de prévention est-elle majoritairement suffisante ou se dirige-t-on le plus souvent vers une 2ème étape en terme de tentative de conciliation auprès de l'inspection médicale?
4. Enfin, avez-vous connaissance du nombre de plaintes déjà introduites auprès des tribunaux correctionnels? Je pense que certains cas sont apparus et que des décisions ont été prises.

04.04 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, ik heb niet gehoord wat de vorige sprekers hebben aangebracht, dus ik zal gewoon mijn verhaal doen.

De vroegere minister van Arbeid en Tewerkstelling heeft deze wet aconcidieerd in de vorige regering omdat psychologische intimidatie

wat administratieve rompslomp en belast de preventieadviseurs dermate dat de preventiediensten dreigen te worden verlamd.

Toch mogen die bedenkelijke aantijgingen de echte slachtoffers van pesterijen en ongewenst seksueel gedrag niet in de schaduw stellen.

Kan die wet niet vóór de vooropgestelde termijn van twee jaar worden geëvalueerd?

Hoeveel klachten liepen binnen bij de preventiediensten? Welk gevolg werd eraan gegeven?

Volstaat de verzoeningsprocedure voor de preventiediensten doorgaans, of dient men veelal zijn toevlucht te zoeken bij de medische inspectie?

Hoeveel klachten werden ingediend bij de correctionele rechtbank?

04.04 Trees Pieters (CD&V): La précédente ministre du Travail et de l'Emploi a légitimement mis en place la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail. Ce fut là

op het werk een harde realiteit werd die de waardigheid van de werknemers en arbeiders aantast. Volkomen terecht. De wijze echter waarop de minister dit probleem heeft opgelost, past helemaal niet bij de gangbare praktijken inzake preventie.

In de vorige legislatuur hebben wij tot vervelens toe, zowel in de commissie als in de plenaire vergaderingen, gewezen op de ontoepasbaarheid van de wet. Wij hebben, onder andere, gewezen op de afwezigheid van een multidisciplinaire aanpak. Niet de arbeidsgeneesheer moest volgens de minister de controle doen; er werd een psycholoog ingeschakeld als preventieadviseur. Wij weten wel waarom het een psycholoog moest zijn, maar dat gaan wij hier niet zeggen.

04.05 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: (...)

04.06 **Trees Pieters** (CD&V): De collega's weten het. Die zullen het u wel vertellen.

Wel, zij had een psycholoog op haar kabinet – zo simpel was het – die daarvoor ijverde. Arbeidsgeneesheren doen dat werk overal. De medewerker, die blijkbaar een zeer grote invloed had, vond dat dit werk beter door een psycholoog zou worden gedaan. Nu weet u het.

De **voorzitter**: Is het dat wat u niet ging vertellen, mevrouw Pieters?

04.07 **Trees Pieters** (CD&V): Vermits de meerderheid het woord niet krijgt, heb ik het zelf verteld.

Er is nog een belangrijk element in die preventie op ongewenst seksueel gedrag. Externe organisaties en vakbonden kunnen buiten het bedrijf, op vraag van een werknemer, een gerechtelijke vordering instellen. Externen kunnen dus een gerechtelijke vordering instellen inzake feiten die in het bedrijf gebeuren.

Een derde onoverkomelijk element is dat de bewijslast in deze kwestie naar de tegenpartij wordt doorgeschoven, zelfs al heeft de werkgever een plan om de pesterijen en het ongewenst seksueel gedrag te voorkomen. Al zet hij zich daarvoor 100 procent in, dan toch ligt de verantwoordelijkheid bij hem en zal hij moeten bewijzen dat het omgekeerde is gebeurd tussen twee, drie of meerdere mensen die in zijn bedrijf werken.

Ik kom tot een vierde factor. De bescherming van de werknemers wordt fors uitgebreid. Ik hoef u niet te specificeren dat in geval van ontslag nog heel wat werknemers proberen seksuele agressie in te brengen om beschermd persoon te worden. U moet even de wet nagaan, dan zult u zien hoeveel beschermde personen door deze wet worden gecreëerd. Het gaat niet alleen om het slachtoffer van de agressie, maar ook om diegene die getuige was. Men kan dat rekken tot in het oneindige. Al die mensen worden beschermd persoon. Daar is, zoals wij in het verleden hebben geponeerd, een duidelijk misbruik.

Bovendien is ontslag van deze mensen onmogelijk. Ik heb het daarnet gezegd. Wij vinden dat deze procedure voor het bedrijfsleven loodzwaar is.

Wat lezen wij in een krantenbericht – van Tom Ysebaert, ik denk in De Standaard – van 24 september? We lezen dat het bureau Prevemed een steekproef heeft uitgevoerd waaruit wordt geconcludeerd dat de wet de doelgroep passeert.

une initiative louable. L'intimidation psychologique sur le lieu de travail est une dure réalité qui nuit à la dignité de l'employeur et du travailleur.

04.07 **Trees Pieters** (CD&V): En revanche, la manière dont la ministre a résolu ce problème ne s'inscrivait pas du tout dans les pratiques courantes en matière de prévention. Dès le début des discussions, nous avons jugé la loi inapplicable, faute d'une approche multidisciplinaire. C'est ainsi qu'un psychologue, plutôt qu'un médecin du travail, avait été désigné en tant que conseiller en prévention. Des syndicats et des organisations externes peuvent entamer des poursuites. La preuve doit être apportée par la partie adverse. La protection des travailleurs est considérablement étendue. Le licenciement est exclu pour tous les intéressés durant l'instruction de la plainte.

Le bureau Prevemed, actif dans 4.500 entreprises, relève que la loi manque son objectif: il y est abusivement recouru en cas de restructuration, les véritables harcèlements ne sont pas dénoncés et la personne de confiance n'en est pas une. Cette enquête devrait se traduire rapidement par une simplification et une opérationnalisation de la loi.

Prevemed is niet zomaar een arbeidsgeneeskundige dienst. De dienst is actief in 4.500 ondernemingen die 51.000 werknemers beslaan. Nochtans heeft Prevemed welgeteld tien klachten ontvangen. Twee derde van die tien klachten, namelijk acht, is onterecht en ontstaat als er een reorganisatie in een bedrijf op til is. Zoals ik daarnet geschetst heb, niet om ontslagen te worden, maar om als beschermde persoon in aanmerking te worden genomen. Sommigen zoeken de twaalf maanden bescherming tegen ontslag in de indiening van een pestklacht.

De echte gepesten, om wie het ons met die wetgeving eigenlijk te doen was in de vorige legislatuur, komen niet aan de oppervlakte wegens gebrek aan assertiviteit.

Ten slotte is er, volgens Prevemed, ook geen vertrouwen in de vertrouwenspersoon.

De overmatige juridisering, waarop ik allusie heb gemaakt naar aanleiding van de goedkeuring van die wet – ik vreesde voor een overtollige juridisering – is er tegenwoordig weliswaar niet. Ik geef dus ook toe dat ik op dat punt wellicht overdreven heb. Die juridisering is er namelijk nog niet. Niets zegt echter dat ze niet kan komen. Prevemed stelt – ik baseer mij altijd op wat Prevemed zegt – dat er nog maar één gerechtelijke procedure werd ingesteld.

Mevrouw de staatssecretaris, dat onderzoek van Prevemed is dus niet lichtzinnig. Het zou u ertoe moeten aanzetten om die wet ten spoedigste te vereenvoudigen en meer doeltreffend te maken voor die mensen die werkelijk belaagd zijn. Daarmee beëindig ik mijn uiteenzetting.

04.08 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: Ik stel voor dat ik het antwoord dat ik hier voor mij heb, even opzij leg. Ik moet het ook nog wat leren. Ik ben eigenlijk niet tevreden met dat antwoord. Ik ga samen met jullie proberen een aantal dingen op een rijtje te zetten. Jullie zullen wel begrijpen dat ik vandaag geen duidelijk antwoord kan geven op een heel aantal terechte vragen. Ik kan mij echter wel engageren om dat vrij snel te doen.

Misschien eerst het algemene probleem. Het is eigenlijk bijzonder vergelijkbaar met dat van de veiligheidscoördinatoren. Er circuleren een aantal geruchten en een aantal feiten die aanleiding geven tot het in vraag stellen van een bepaalde wet. Er wordt hier verwezen naar het onderzoek van Prevemed. Dat zegt iets, maar ik kan het bezwaarlijk een representatief onderzoek noemen. Het is een heel klein beetje indicatief.

Er wordt gesproken over een tiental klachten. Ik vind dit niet representatief en kan op basis van dat onderzoek geen echte evaluatie van de wetgeving maken en een aantal voorstellen doen om de wetgeving aan te passen. Er wordt gesproken over een tiental klachten in dat onderzoek. Je kan je dan afvragen wat 10 klachten dan betekenen. Betekent dit dat er heel weinig mensen doorstromen tot het indienen van klachten? Of betekent dit nu net het omgekeerde, dat de wet heel goed werkt want dat de preventie werkt?

Preventie is bij mijn weten de eerste doelstelling van die wetgeving: zorgen dat preventief wordt opgetreden op de werkvloer om ervoor te zorgen dat pesten en mobbing eigenlijk worden voorkomen. Ik stel de vraag, want ik weet het niet. Niemand weet het. Dat blijkt ook niet uit het onderzoek van Prevemed. Dit maar om u te zeggen hoe belanrijk

04.08 **Kathleen Van Brempt**, secrétaire d'Etat: Je ne suis pas en mesure de vous fournir aujourd'hui une réponse claire à toutes les questions mais j'examinerai rapidement ce dossier.

Un problème général se pose en raison de la circulation de rumeurs qui remettent en question une loi. Ce n'est pas interdit mais une étude menée à titre indicatif ne constitue pas une base solide pour l'adaptation d'une loi. Une étude scientifique doit être menée à cet effet. Prevemed ne signale d'ailleurs que dix plaintes, ce qui signifie peut-être que la loi a manqué sa cible, à savoir les véritables victimes, ou que la prévention est excellente. Ces deux conclusions sont contradictoires. Une évaluation menée sans délai devrait nous permettre d'aboutir le plus rapidement possible à la bonne conclusion.

D'une manière générale, je suis d'accord avec les recommandations des interpellateurs à propos de la

het is om een evaluatie door te voeren. Ik ben het met jullie eens om die evaluatie versneld door te voeren. Ik heb reeds een aantal vragen gesteld aan de administratie en op dit moment worden de cijfers geïnventariseerd om ervoor te zorgen dat we binnen de wettelijke termijn – wat mij betreft, sneller dan de wettelijke termijn – kunnen komen tot zowel een evaluatie als een aantal voorstellen om de wet aan te passen waar nodig.

Dit is een eerste antwoord op de zeer belangrijke vraag van de interpellanten.

Wat de vertrouwenspersoon op de werkvloer betreft, ben ik het eens met de aanbeveling van Prevemed en met de aanbevelingen van een aantal leden van deze commissie. De uiteindelijke doelstelling van de wetgeving is dat er zo weinig mogelijk klachten komen, ongeacht of ze via juridische weg of via de interne of externe preventieadviseur worden aangebracht. In eerste instantie moet ervoor gezorgd worden dat op de werkvloer de arbeidsorganisatie dermate aangepast wordt en bepaalde intermenselijke contacten verbeterd worden zodat pesten geen voorwerp meer is van het niet-welzijn op de werkvloer.

Ik wil onderzoeken welke rol de vertrouwenspersoon terzake kan spelen. Ik heb echter wel een bedenking. Indien men de rol van de vertrouwenspersoon wil aanpassen, komt men tot een verzwaring van de wetgeving in plaats van ze lichter te maken. Op dit ogenblik is de vertrouwenspersoon niet verplicht. Er gaan stemmen op om de aanstelling van een vertrouwenspersoon te verplichten. Ik ben daar zeker niet tegen maar stip wel aan dat dit een verzwaring van de wetgeving zou kunnen inhouden. Het is wel mogelijk dat hierdoor de wetgeving efficiënter en effectiever zou kunnen zijn.

Er werd een vraag gesteld over het kostenplaatje. Mijn administratie heeft altijd onderstreept dat de eerste kosten -vooraleer tot een klacht wordt overgegaan - deel moeten uitmaken van het forfait. Ik kan niet aanvaarden dat een aantal externe preventiediensten hiervoor extrakosten aanrekenen. Ik ben van plan snel een onderzoek te starten om uit te maken wat ik hiertegen kan doen. Het is nooit de bedoeling van de wetgever, noch van de administratie geweest dat hiervoor kosten zouden worden aangerekend.

En ce qui concerne M. Jeholet, je n'ai en ma possession que les quelques chiffres que je vais vous livrer. Il apparaît, d'une enquête externe de prévention effectuée auprès de quelques services seulement, qu'à partir du 1er janvier 2003 jusqu'à aujourd'hui, sur un total de 850.000 travailleurs, 335 plaignants se sont rendus chez les conseillers en prévention; 93 plaintes ont abouti à une procédure formelle avec protection contre le licenciement. En d'autres termes, il s'agit d'un peu plus d'une personne sur dix mille. Ce sont les seuls chiffres dont je dispose pour le moment.

Vanzelfsprekend wordt er in de vragen aan de administratie opnieuw gezocht naar een echte goede ondersteuning van dat dossier.

Ik hoop dat u uit mijn antwoord niet hebt opgemaakt dat er geen problemen zijn met deze wetgeving. Ik stel mij ook vragen bij de efficiëntie en de effectiviteit van de huidige wetgeving. Ik wil echter wachten op een degelijke evaluatie en niet voortgaan op een aantal niet-wetenschappelijke onderzoeken met daaruit volgend een aantal niet-wetenschappelijke conclusies. Ik wil wel de evaluatie versneld

recommandations des interpellateurs à propos de la personne de confiance. La toute première priorité est en effet l'amélioration des contacts humains sur le lieu de travail. Le rôle de la personne de confiance doit faire l'objet d'une évaluation approfondie. Imposer sa présence rendrait peut-être la loi plus efficace mais également plus contraignante.

Mijnheer Jeholet, ik beschik enkel over een onderzoek dat slechts bij enkele diensten is gevoerd. Daaruit blijkt dat sinds 1 januari 2003 op een totaal van 850.000 werknemers er 335 personen een klacht bij de preventieadviseurs hebben ingediend. 93 klachten gaven aanleiding tot een formele procedure met bescherming tegen ontslag. Dat is iets meer dan een persoon op tienduizend.

En tout état de cause, j'ai demandé à mon administration d'étayer dûment ce dossier. La législation actuelle pose en effet des problèmes. Mais nous ne pouvons guère faire mieux que d'attendre les résultats d'une enquête scientifique.

doorvoeren om te komen tot een betere wetgeving.

04.09 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik dank mevrouw de staatssecretaris voor haar antwoord. Mevrouw de staatssecretaris, ik wil namens mijn fractie stellen dat u voor ons zeker nog geen tweede of derde klasse staatssecretaris bent zoals in de gezamenlijke commissie wel werd gesteld. Dat wou ik van tevoren even duidelijk stellen.

Ik begrijp ook dat u op dit moment en in dit stadium nog geen antwoord kunt geven op alle vragen. Eerst iets politieks. Ik kan mij uiteraard aansluiten bij mevrouw De Block als zij het heeft over erfenissen en lijken die uit de kast gaan vallen. Zij doelt waarschijnlijk op de slechte wetten die in de vorige legislatuur zijn goedgekeurd. Ik kan dat volledig beamen. Ik vind het alleen jammer dat mevrouw De Block tot die constatacie komt op een moment waarop mevrouw Onkelinx op dit departement verdwenen is. Als kritiek op een vice-eerste minister en een collega-coalitiepartner kan dit toch wel tellen.

Er circuleren geruchten en u zegt dat u eigenlijk niet weet of het onderzoek representatief genoeg is voor de implementatie op het terrein. Ik denk dat u dat vandaag nog niet kan stellen, dat u geen bewijzen hebt van het tegendeel. Ik denk dan ook dat het meer dan nodig is dat we op korte termijn tot actie overgaan en dat we in ieder geval die tussentijdse evaluatie zo vlug mogelijk houden.

Men vraagt of dit betekent dat de wet ook echt werkt. Uit het onderzoek van de externe dienst blijkt duidelijk dat de wet niet werkt. Zij halen voorbeelden aan van de schriftelijke klachtenprocedure die eerder drempelverhogend dan drempelverlagend blijkt te werken. U hebt ook nog een aantal andere aspecten van de wet in vraag gesteld, namelijk het aanstellen van vertrouwenspersonen. Het gaat kortom om een gans aantal factoren die ons ertoe moeten aanzetten om de evaluatie binnen de kortst mogelijke termijn uit te voeren. Dat is toch uiteindelijk de essentie. Een wet op punt stellen waarbij men de echte doelgroep bereikt en waarbij men uitsluit dat zowel gerechtelijke als administratieve procedures worden misbruikt om de zogenaamde bescherming te bekomen.

Wij vragen dus als Vlaams Blok actie op korte termijn. Ten eerste, een onderzoek naar de praktische uitwerking van de wet en ook een wetgevend initiatief om de wet werkbaar te maken via eenvoudiger procedures. Het is mijn mening dat zal blijken dat wet onwerkbaar is. Ook de herziening van de beschermingsmechanismen moet van naderbij worden bekeken zodat een efficiënt instrument ontstaat dat de échte slachtoffers van geweld, pesterijen en ongewenste seksuele intimiteiten in staat stelt om het onrecht waarvan zij het slachtoffer zijn ongedaan te maken en dat anderzijds de garantie biedt dat misbruiken worden uitgesloten. Het is in die zin dat wij een motie van aanbeveling zullen indienen.

04.10 **Maggie De Block** (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, excuseer mij, ik ga wel even repliceren op de commentaar van mijn collega. Wat de kritiek op mevrouw Onkelinx betreft, daar neem ik geen woord van terug. Dat is geen geheim en zal ook voor haar geen geheim zijn. Ik heb dat genoeg gezegd toen zij hier nog in levende lijve aanwezig was. Wat betreft de meer algemene interpretatie die de heer D'haeseleer daaraan geeft, die laat ik voor zijn rekening. Hij is geen helderziende en hij hoeft mijn commentaar niet te veralgemenen tot een kritiek op de hele vorige en huidige regering.

04.09 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Je comprends qu'il est actuellement impossible d'apporter une solution définitive au problème. L'on ne peut prouver si l'étude réalisée par Prevemed est représentative ou non. L'essentiel est effectivement qu'il soit procédé à une évaluation dans les meilleurs délais. Il faut agir à court terme afin d'évaluer et d'améliorer la mise en œuvre et l'efficacité de la loi. Ainsi, nous pourrions aider les victimes et éviter des abus.

04.10 **Maggie De Block** (VLD): Je suis d'accord avec le principe d'une évaluation plus rapide. Nous devons en effet disposer de davantage de données chiffrées. Des mesures pour réduire les frais sont nécessaires mais nous devons éviter, compte tenu du climat économique peu favorable, que les entreprises n'aient à

Mevrouw de minister, ten gronde onthoud ik wel dat u akkoord gaat met een snellere evaluatie. U hebt gelijk als u zegt dat u geen evaluatie gaat doen op basis van deze gegevens. Ze zijn niet welomschreven genoeg en zeker niet algemeen genoeg. We moeten meer cijfermateriaal hebben om daar terechte conclusies uit te kunnen trekken. Daar kan ik u dus volledig in bijtreden.

supporter des frais
supplémentaires.

Ik onthoud ook dat u zegt dat er inderdaad een probleem is wat de kosten betreft. U wilt dat bekijken en vindt dat er iets aan gedaan moet worden. Dat vind ik ook zeer correct. De minister had het namelijk zo benadrukt. Er kon geen sprake van zijn. In de huidige omstandigheden, als wij spreken over een loonlastenverlaging voor de bedrijven, kan het toch zeker niet de bedoeling zijn dat er op andere manieren lasten voor de bedrijven te voorschijn komen. Die mensen hebben het nu al moeilijk in deze barre economische tijden. We zitten toch nog altijd in een dip, dus we moeten het voor hen niet verzwaren. Ik denk dat het correct is dat u zegt dat er een probleem is en ik vind het goed dat u dat wilt bekijken.

04.11 Pierre-Yves Jeholet (MR): Monsieur le président, quelques remarques et quelques rappels.

Première remarque, je tiens à dire que mon groupe ne remet nullement en cause le principe tout à fait louable de cette loi, qui est de lutter contre le harcèlement moral et/ou sexuel au travail.

Deuxième remarque, je suis tout à fait d'accord avec vous: le premier objectif de cette loi est évidemment la prévention et non la paralysie des entreprises ou des services publics.

Troisième remarque, je crois qu'il faut considérer avec toutes les précautions d'usage une étude ou une enquête partielle, comme c'est le cas de l'étude Prevemed, et convenir que l'expérience est sur le terrain et que les faits qui nous sont racontés ne sont pas aussi rares qu'on le dit. Nous sommes aussi d'accord sur ce point.

Quatrième remarque, vous avez également fait part de chiffres partiels, à relativiser, dont j'ai pris bonne note et pour lesquels je vous remercie.

Cinquième remarque, plus fondamentale, je me réjouis de vous entendre ouverte à l'idée d'une évaluation anticipée de cette loi. A mon avis, il est impensable d'attendre encore une année avant d'opérer cette évaluation. Nous avons besoin de données et de faits nettement plus précis. C'est ce que je retiendrai de votre réponse.

04.12 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, u hebt in die zin gelijk dat veiligheidscoördinatie en pesten op het werk iets gelijkaardigs hebben, namelijk dat zij een ongelooflijke administratieve rompslomp veroorzaken. Bijkomend is dat die wet wordt misbruikt. Dat wilde ik nog heel even onderlijnen, onder meer omdat de bewijslast onomkeerbaar is en omdat men tracht zich als beschermd persoon te laten betitelen.

Prevemed is iets, dat neem ik aan. Het beslaat dus niet de totaliteit van de werknemers. Het is een onderzoek. Moest men vragen aan gelijkaardige bureaus om hetzelfde te doen, denk ik dat de resultaten ongeveer gelijklopend zouden zijn. Het is een steekproef. Het gaat om een specifiek bureau dat 51.000 werknemers betreft. Het enige wat ik wil zeggen is dat als u inderdaad een evaluatie maakt, u naar de totaliteit zal moeten kijken. Dat zal veel langer duren. Hetzelfde geldt voor de veiligheidscoördinatoren. Hoe langer het duurt, hoe langer de

04.11 Pierre-Yves Jeholet (MR): Mijn fractie stelt het beginsel van die wet geenszins in vraag. We moeten echter voorzichtig omspringen met een gedeeltelijke studie en de cijfers relativiseren.

Ik ben blij dat u open staat voor een vervroegde evaluatie van die wet.

04.12 Trees Pieters (CD&V): La loi sur les coordinateurs de sécurité et la loi relative au harcèlement moral au travail ont en commun de générer des tracasseries administratives. D'ailleurs, la loi relative au harcèlement moral est très souvent utilisée abusivement, notamment parce que la charge de la preuve est irréversible.

L'évaluation de l'enquête en cours prendra encore beaucoup de temps. Je crains qu'il n'en résulte toujours plus de recours abusifs à la loi.

wet wordt misbruikt en niet kan worden toegepast op de doelstelling waarvoor hij gecreëerd werd.

04.13 De voorzitter : In afwijking van het Reglement geven we toch even het woord aan mevrouw de staatssecretaris, die toch nog even wil reageren.

04.14 Staatssecretaris Kathleen Van Brempt: Ik zal het kort houden. Mevrouw Pieters, ik ben niet bereid op basis van partiële gegevens een wet aan te passen. Ik ga mij niet mengen in kritiek op mijn voorgangster, maar mevrouw Onkelinx heeft een aantal problemen op de politieke agenda gezet en daar een wet voor gemaakt. Dat is een ongelooflijk grote verdienste. Dat is ervoor zorgen dat er minder ongevallen in de bouw mogelijk zijn en ervoor zorgen dat pesten op het werk wordt aangepakt. Ik wil nu onderzoeken of de wet daartoe een goed instrument geweest is. Als dat niet zo is, passen we de wet aan. De twee doelstellingen blijven voor mij wel essentieel.

04.14 Kathleen Van Brempt ,
secrétaire d'état: Je me refuse à adapter une loi sur la base de données partielles. La ministre Onkelinx a déjà le grand mérite d'avoir pris la décision politique de déposer un projet de loi réprimant le harcèlement moral. La loi doit à présent être affinée et, le cas échéant, modifiée. En ce qui me concerne, ses objectifs fondamentaux conservent en tout cas toute leur pertinence.

Motions Moties

En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.
Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Guy D'haeseleer et Koen Bultinck et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de M. Guy D'haeseleer
et la réponse de la secrétaire d'état à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions,
demande au gouvernement

- de faire procéder sans délai à une évaluation de la mise en œuvre de la loi contre le harcèlement au travail;
- de prendre à court terme les initiatives législatives nécessaires pour simplifier la loi et la rendre opérationnelle afin d'exclure, à l'avenir, tout risque d'abus."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Guy D'haeseleer en Koen Bultinck en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Guy D'haeseleer
en het antwoord van de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen,
verzoekt de regering

- onmiddellijk een evaluatie te bevelen naar de implementatie van de "anti-pest"-wet in de bedrijven;
- op korte termijn de nodige wetgevende initiatieven te nemen om de wet te vereenvoudigen en werkbaar te maken zodat misbruiken in de toekomst uitgesloten worden."

Une motion pure et simple a été déposée par M. Bruno Van Grootenbrulle et Mme Danielle Van Lombeek-Jacobs.

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Bruno Van Grootenbrulle en mevrouw Danielle Van Lombeek-Jacobs.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.
Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.20 uur.
La réunion publique de commission est levée à 15.20 heures.*

